

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 8C/229/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114224405
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mgr. Michaela Priesolová
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2021:5114224405.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina v konaní pred sudkyňou JUDr. Mgr. Michaelou Priesolovou, v právnej veci žalobcov v rade X/: A. K., R.. XX.XX.XXXX, T. D. I. XX, okres Q., Š. V. I., C. W. X/ Q. K., R.. XX.X.XXXX, T. D. I. XX, Š. V. I., C. W. X/ A. K.Í., R.. XX.X.XXXX, T. D. I. XXX/X, Ž. - D., Š. V. I., Ž. C. W. X/ O. X/ N. U. O. J. S.. P., I.W..V., X.: XX XXX XXXX, I. I. I. XX, Ž., C. W. X/ K. K., R.. XX.X.XXXX, T. D. D. XXX, Ž., Š. V. I., N. Ž.: J. N., O..I., C. X. Z., X.: XX XXX XXX, I. I. Š. X, XXX XX D., N. U.: S.. D.W. K., O. I. I. C. XXXX/XX, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v rade 1/ sumu 20.000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v rade 2/ sumu 10.000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v rade 3/ sumu 10.000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Vo zvyšnej časti žalobu zamietá.

V. Žalobcom v rade 1/ až 3/ priznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo súdom priznaného plnenia.

VI. Žalovanému súd proti žalobcovi v rade 4/ nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia v rade 1/ až 4/ sa žalobou doručenou súdu dňa 17.7.2014 domáhali, aby súd žalovaného zaviazal na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom, a to každému po 30.000,- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a náhradu trov konania.

2. Žalobcovia žalobcu skutkovo odôvodnili tým, že dňa XX.X.XXXX C. V., U. R. A. R. I. Ž. C. W. X/ O. I. Ž. C. W. X/ O. X/ N. K., R.. X.X.XXXX. Vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, bolo v čase dopravnej nehody povinnej zmluvne poistené u žalovaného. Následkom nehody došlo k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov, a to práva na súkromie a rodinný život garantované v § 11 a nasledovne Občianskeho zákonníka. Žalobcovia mali s nebohým silné sociálne, morálne, kultúrne, citové putá a tvorili fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Z nečakanej smrti nebohého prežívali žalobcovia nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale stratili i možnosť viesť s ním súkromný živo odo dňa jeho smrti. Túto stratu prekonávali s výraznými

pretrvávajúcimi ťažkosťami. Protiprávnym konaním došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práv na súkromie a rodinný život a právo na ochranu osobnosti žalobcov bolo porušené protiprávnym zásahom, ktorého následky nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna forma morálneho zadostučinenia nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma žalobcov. Vzniknutá trauma je prakticky neodstrániteľná a nenapraviteľná. S ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je daná mierou intenzity zásahu a časom trvania nepriaznivého následku, sa žalobcovia domáhajú náhrady imateriálnej ujmy v peniazoch, a to každý z nich z titulu úmrtia blízkej osoby vo výške 30.000,- Eur. Výšku nemajetkovej ujmy považujú za primeranú s prihliadnutím na skutočnosť, že následky dopravnej nehody spôsobili usmrtenie ich milovaného syna a brata, s ktorou sa nevysporiadajú celý život. Pasívnu legitímáciu žalovaného odôvodnili žalobcovia s odkazom na rozsudok Európskeho súdneho dvora C-22/12, podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľne v spore vo veci samej.

3. Dňa 24.9.2014 doručil žalovaný vyjadrenie k žalobe (č.l. 16), v ktorom zhodne so žalobcami uviedol, Ž. N. K. U. N. A. R. I. K. C., J. C. Q. N., ktorý v dôsledku dopravnej nehody zomrel. Uvedené motorové vozidlo bolo v rozhodnom čase povinne zmluvne poistené u žalovaného. Vo svojom vyjadrení namietol pasívnu legitímáciu žalovaného, nakoľko v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistený má právo na to, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodeného uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody. Nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia. V tomto smere poukázal na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., pod ktoré nemožno subsumovať nároky z nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Rovnako namietal, že v zmysle uvedeného zákona osoba, ktorej osobnostné práva boli porušené, nemôže byť označovaná za poškodenú osobu. Povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. Svoje tvrdenia žalovaný oprel k staršie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR.

4. Dňa 27.1.2017 doručil žalovaný ďalšie vyjadrenie (č.l. 26), v ktorom vzniesol námietku premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, čo odôvodnil tým, že k dopravnej nehode došlo 21.7.2011 a žalobcovia podali žalobu na súde až 17.7.2014, t.j. viac ako dva roky po škodovej udalosti. Námietku premlčania odôvodnil ustanovením § 106 ods. 1 OZ a tvrdil, že právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený o škodu a o tom, kto za ňu zodpovedá, dozvedel.

5. Po zmene zákonného sudcu (dodatkom k Rozvrhu práce Okresného súdu Žilina č. 12/2017 zo dňa 15.12.2017) na výzvu súdu, dňa 21.6.2018 žalobcovia oznámili, že na podanej žalobe trvajú. V súvislosti s predmetom sporu a s tým spojenou argumentáciou žalobcov poukazujú žalobcovia na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obsiahnutý v uznesení spis. zn. 3Cdo/234/2017 zo dňa 17.04.2018, podľa ktorého „ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. treba vykladať tak, že poistenie zodpovednosti v zmysle tohto zákona kryje (za splnenia ostatných podmienok) aj nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a títo pozostali poškodení môžu svoje nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi.“ Vo vzťahu k námietke premlčania žalobcovia poukázali, na rozhodnutie (zhodne ako žalovaný), napr. na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedený v uznesení spis. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011, podľa ktorého: „Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.“ K dopravnej nehode (neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov) došlo dňa 21.07.2011. Žalobcovia si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnili na súde žalobou doručenu dňa 17.07.2014, t. j. pred uplynutím trojročnej premlčacej doby.

6. Dňa 14.8.2019 doručil žalovaný vyjadrenie k vyjadreniu žalobcov (č.l. 58), v ktorom zotrval na tom, že nie je daná pasívna legitímácia žalovaného v konaní. Nesprávna právna argumentácia o pasívnej vecnej legitímácii poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým pri

dopravných nehodách sa opiera najmä o často používaný extenzívny eurokonformný výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „Zákon o PZP“). Máme za to, že s touto eurokonformnou argumentáciou nemožno súhlasiť v celom rozsahu. „Eurokonformný“ výklad sa argumentačne opiera o rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej ako „ESD“) zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/121. V tomto vyjadrení si dovoľujeme poukázať na samotné a nesprávne interpretované rozhodnutie ESD zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12, ktorého výrok / právna veta znie nasledovne: „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“ Žalovaný zastáva právny názor, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia, a preto predložený názor Žalobcov o pasívnej zodpovednosti Žalovaného nie je správny. Je možné konštatovať, že ak určitá konkrétna osoba zasiahne do osobnostných práv inej osoby, ktorých porušenie je dôvodom na priznanie nemajetkovej ujmy, pričom tento zásah a teda i zodpovednosť zaň, podľa nášho názoru, nie je možné preniesť na iný tretí subjekt, a to ani v prípade, ak ide o poisťovateľa zodpovedného subjektu, ak nemajetková ujma nie je výslovne predmetom poistenia. Vo svetle teórie práva nie je možné stotožniť právo na náhradu škody a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby (dotýkajúcej sa napr. zdravia) a obdobne nie je možné subsumovať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniknutý z dôvodu neoprávneného zásahu do tzv. osobnostných práv pod pojem „škoda na zdraví“ uvedený v § 4 ods. 2 písmeno a) Zákona o PZP. Uvedené subsumovanie sa nedá zdôvodniť ani eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia, nakoľko tzv. motorové smernice, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla hovoria o „poistení zodpovednosti za škodu“, o „náhrade škody“ a „odškodnení poškodených osôb“ (viď. napr. Smernica 2009/103/ES, ktorá predstavuje kodifikované znenie tzv. motorových smerníc). Smernice sa zaoberajú poistením zodpovednosti za škodu (spôsobenú prevádzkou motorového vozidla) a nie poistením nárokov vzniknutých z iného titulu než je zodpovednosť za škodu. Poisťovňa je viazaná pri výkone povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla Zákonom o PZP, do ktorého obsahu boli podľa príslušných dôvodových správ transponované aj smernice Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie. Zdôrazňujeme, že nielen z názvu Zákona o PZP, ale aj z jeho celého obsahu vyplýva, že predmetné povinné zmluvné poistenie kryje nároky z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu. Poisťovňa nie je oprávnená rozširovať poistné krytie v protiklade so znením zákona a v rozpore s dlhodobým výkladom pojmu „náhrada škody.“ Zároveň nie je pravdou, že otázka existencie pasívnej vecnej legitímácie poisťovní v obdobných sporoch bola už definitívne vyriešená. Podľa nášho názoru toto nemožno tvrdiť, ani po „zásahoch“ Ústavného súdu Slovenskej republiky. V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax súdov v rámci SR, najmä na rozhodnutie najvyšších súdnych autorít, a to konkrétne zásadný rozsudok Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016 veľmi podrobne rozpracoval predmetnú problematiku, pričom dospel k záveru, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Rovnako zdôrazňujeme, že Najvyšší súd Slovenskej republiky deklaroval absenciu pasívnej vecnej legitímácie poisťovní aj po v konaniach pertraktovaných v Uzneseniach Ústavného súdu Slovenskej republiky, kedy dňa 15.05.2017 Najvyšší súd Slovenskej republiky jednoznačne konštatoval: „Podľa dovolacieho súdu v preskúmvanej veci nejde ani o prípad nenáležitosti (podľa žalobkyne „extrémneho“) vybočenia z ustálenej súdnej praxe slovenských súdov. Z § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že toto poistenie nepokrýva uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“, pričom škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník striktné od seba odlišuje (viď § 13 ods.

2 a § 16 Občianskeho zákonníka na jednej strane a § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka na druhej strane), pričom v uvedenom rozsudku SD nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia.“ Je nesporné, že v predmetnej otázke absentuje rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 48 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom a účinnom znení (ďalej ako „Civilný sporový poriadok“), ktoré jediné môže byť smerodajné pre rozhodovanie súdov nižších stupňov. V závere žalovaný zotrval na námietke premlčania a v tomto smere poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp.zn. 8Co/106/2018, v ktorom konštatoval, že: ... Stotožnil sa s vyjadrením žalovaného 2/ k odvolaniu žalobcov, že nie je možné na jednej strane konštatovať, že nemajetková ujma je škodou na účely zák. č. 381/2001 Z. z. ale na druhej strane aplikovať premlčanie vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy.“ Okrem toho žalovaný k výške uplatnenej nemajetkovej ujmy v celkovej sume 120.000,- Eur (4 x 30.000,- Eur) poukázal na rozhodovaciu prax súdov, keď napríklad v prípade nemajetkovej ujmy žalobcu - otca a manžela po úmrtí jeho manželky a dcéry súd priznal iba sumu 25.000,- Eur spolu. Citovú väzbu k priznanej výške nemajetkovej ujmy považoval za nepreukázanú.

7. Súd vo veci nariadil termín pojednávania na 17.4.2019, na ktorom na návrh právneho zástupcu žalovaného rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcov v zmysle § 278 CSP, t.j. pre neospravedlnenú neúčast' právneho zástupcu žalobcov na pojednávaní.

8. Žalobcovia v rade 1/ až 4/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadali o zrušenie rozsudku pre zmeškanie, čo odôvodnili práceneschopnosťou právneho zástupcu žalobcov v čase pojednávania z dôvodu jeho úrazu spojeného s následnou imobilitou. Súd návrh žalobcov uznesením zo dňa 23.8.2019 zamietol. Na základe odvolania žalobcov v rade 1/ až 4/, Krajský súd v Žiline uznesením sp.zn. 10Co/238/2019 zo dňa 30.1.2020 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd v uznesení konštatoval, že v danom prípade išlo o ospravedlniteľné dôvody neúčasti právneho zástupcu žalobcov na pojednávaní, a tak sú splnené podmienky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Okresný súd má preto postupovať v zmysle § 281 ods. 1 CSP.

9. Okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uznesením zo dňa 28.8.2020 rozsudok pre zmeškanie zo dňa 17.4.2019 zrušil.

10. Súd vo veci nariadil pojednávanie na 2.9.2020, na ktorom vec prejednal za účasti právnych zástupcov strán sporu. Právny zástupca žalobcov zotrval na podanej žalobe, ktorý bol v predmetnej veci podaný aj v dôvodom v ňom uvedených, z ktorých je zrejmé, že došlo k zásahu a to smrteľného zásahu do života poškodeného a tým došlo k závažnému narušeniu súkromného a rodinného života žalobcov, a to matky zomrelého a jeho súrodencov. Je nesporné, že takýto zásah, tragická smrť v danom prípade mladistvého človeka, ktorý má v čase svojej smrti 17 rokov zvyšuje závažnosť do zásahu súkromia, do zásahu rodinného života. Pokiaľ ide o námietky žalovanej strany, pokiaľ ide o zmluvné poistenie motorového vozidla, ktorým bola spôsobená smrť človeka, zodpovedá za to príslušná poisťovňa, v danom prípade žalovaný. Teda ja si dovoľm povedať, že pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovaného v danom prípade, táto nie je sporná. V tomto smere poukázal na rozsudok Okresného súdu Žilina vo veci sp.zn. 2 C/237/2013 a následne potvrdzujúci krajský rozsudok zo dňa 26.08. 2015. Pokiaľ ide o výšku náhrady škody slovenský právny poriadok ponecháva výšku návrhu ustáliť úvahou súdu podľa skutkových okolností, podľa následkov a dôsledkov takéhoto zásahu. Ako je zrejme zo žalobného návrhu žalobcovia navrhujú priznať náhradu nemajetkovej ujmy zhodne vo výške 30.000 Eur. Táto rovnocennosť priznania vychádza z toho, že ten zásah do súkromia a do rodinného života všetkých týchto dotknutých osôb je rovnocenný. Podľa názoru žalobcov nemožno buď nejakým percentom, alebo výškou sumy rozdeliť, že u jedného tento zásah vyvoláva iné následky u druhého iné, teda sme názoru, že úmrtím syna a brata účastníkov, žalobcov je rovnocenný, a teda u uvedeného dôvodu nie je výška špecifikovaná osobitne pre každého žalobcu. Čo sa týka výšky pri posudzovaní okolností jeden z porovnateľných faktorov aj vek poškodeného, teda zomrelého. Je rozdiel, čo takýmto zásahom v danom prípade dopravnou nehodou došlo k usmrteniu človeka v staršom pokročilom veku, kde je predpoklad, že tie rodinné väzby vzhľadom na vek nebudú takého trvalejšieho charakteru a je rozdiel ako v danom prípade, kde došlo k usmrteniu 17-ročnej osoby, ktorá mala pred sebou, dá sa povedať celý život. Išlo o súdržnú rodinu, kde tieto citové väzby boli rovnocenne pospájané, a tak tento nárok je špecifikovaný rovnocenný u

každého zo žalobcov. Základ nároku považoval za nesporný. K námietke premlčania žalovaného právny zástupca žalobcov uviedol, že ju považuje za nedôvodnú, pretože ide o všeobecnú trojročnú premlčaciu lehotu pri náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch a táto lehota bola zachovaná. Zároveň navrhol vypočuť žalobcov k okolnostiam, aké dôsledky zanechal tento zásah jednotlivu u každej tejto osoby. Právny zástupca žalovaného zotrval na nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, a to napriek judikatúre súdov. Vo vzťahu k námietke premlčania sa nestotožnil s tvrdením žalobcov a zotrval na tom, že ide o 2-ročnú subjektívnu, prípadne 3-ročnú objektívnu premlčacia doba. Keď súdy uznávajú pasívnu vecnú legitímáciu uvádzajú, že nemajetková ujma je voči poisťovniam škodou, keďže poisťovňa nijako nezasiahla do práv pozostalých, ale je žalovaná prostredníctvom zákona o povinnom zmluvnom poistení, ten upravuje škodu. To znamená, že aj premlčanie sa má uplatniť ako pri škode, kdežto voči vodičovi má byť 3-ročná všeobecná, keďže ten zasiahol do práva, ale voči poisťovateľovi, ktorý zodpovedá len za škodu, ktorou sa rozumie aj nemajetková ujma na tento účel sa uplatňuje premlčacia doba 2 a 3 roky. Pokiaľ ide o samotnú uplatňovanú výšku, ide o osobný a osobnostný nárok, kedy každá osoba prežíva zásah do svojho práva na ochranu osobností v inom rozsahu osobitne, a preto nie je možné paušalizovať náhradu na všetky osoby rovnakou výškou, a preto je potrebné jednoznačne preukázať intenzitu zásahu, pretrhnutie väzieb a dopad do jedinej osobnostnej sféry, tej jedinečnej každej osoby. Rovnako treba skúmať okolnosti na strane pôvodu zásahu, t.j. nebohého vodiča, kedy istou formou satisfakcie môže byť aj jeho usmrtenie, poprípade kamarátsky vzťah s nebohým, ktorý bol príbuzným žalobcov. Preto žaloba, ktorou si žalobcovia paušálnou sumou pre všetkých žalobcov v rovnakej výške, považoval žalovaný za indikáciu finančnej motivácie a ignoráciu inštitútu nemajetkovej ujmy, kde finančné zadostučinenie je až tým posledným satisfakčným prostriedkom. Súd po predbežnom právnom posúdení z dôvodu potreby vyluču žalobcov pojednávanie odročil na 4.11.2020, ktoré odročil na žiadosť právneho zástupcu žalovaného na 18.1.2021. Následne súd pojednávanie opakovane odročoval z dôvodu protipandemických opatrení súvisiacich so šírením choroby COVID - 19, a to na 19.3.2021 a následne na 5.5.2021.

11. Dňa 2.11.2020 doručil súdu ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní žalobca v rade 4/, v ktorom uviedol, že nevie, o čo vlastne v danej veci ide. Rovnako oznámil ukončenie splnomocnenia pre právneho zástupcu. Následne súd žalobcu v rade 4/ vyzval, či trvá na podanej žalobe, na čo v podaní doručenom súdu dňa 20.11.2020 zobrať žalobu späť. Žalovaný na výzvu súdu oznámil, že so späťvzatím žaloby súhlasí dňa 27.11.2020 a žiadal v tejto časti konanie zastaviť. Vo zvyšnej časti žiadal žalobu zamietnuť, pretože nároky považoval za nedôvodné. Uznesením zo dňa 16.12.2020 súd konanie o žalobe žalobcu v rade 4/ zastavil a rozhodnutie o trovách ponechal na rozhodnutie vo veci samej (č.l. 239).

12. Na pojednávaní dňa 5.5.2021 súd vec prejednal a rozhodol v prítomnosti žalobcov v rade 1/ až 3/ a právnych zástupcov strán sporu. Na pojednávaní súd vypočul žalobcov v rade 1/ až 3/ predovšetkým k zásahu spôsobenému smrťou syna a súrodenca žalobcov do ich osobnostných práv. Následne súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov a vec posúdil podľa nižšie citovaných zákonných ustanovení:

13. Podľa ust. § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej iba „OZ“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

14. Podľa ust. § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

15. Podľa ust. § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16. Podľa ust. § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

17. Podľa § 100 ods. 1 právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

18. Podľa § 100 ods. 2 OZ premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremľujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

19. Podľa § 101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

20. Podľa § 106 ods. 1 OZ právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

21. Podľa § 106 ods. 2 OZ najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

22. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) 381/2001 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej iba „zákon o PZP“), poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

23. Podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi²⁰ <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2001-381>> a je povinný tento nárok preukázať.²¹

24. Podľa § 15 ods. 2 zákona o PZP na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.²² <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2001-381>>

25. Podľa § 799 ods. 2 OZ kto má právo na plnenie, je povinný bez zbytočného odkladu poisťiteľovi písomne oznámiť, že nastala poisťná udalosť, dať pravdivé vysvetlenie o jej vzniku a rozsahu jej následkov a predložiť potrebné doklady, ktoré si poisťiteľ vyžiada. Poisťné podmienky mu môžu uložiť aj ďalšie povinnosti.

26. Podľa § 823 OZ náhradu platí poisťiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poisťiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

27. Predmetom sporu - konania začatého podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, je nárok pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že sa žalobcovia v rade 1/ až 3/ (pôvodne aj žalobca v rade 4/) domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy ako nároku pozostalých príbuzných N. N. K.Č., R.. X.X.XXXX, ktorý bol synom žalobkyne v rade 1/ a súrodencom žalobcov v rade 2/ a 3/ (pôvodne aj žalobcu v rade 4/). K usmrteniu menovaného došlo následkom dopravnej nehody dňa 21.7.2011 C. V., J. K. C. U.. F. F., E..Č..: U. XXXEJ C. Q. N.. Príbuzný žalobcov bol v čase dopravnej nehody spolujazdcom, pričom následkom dopravnej nehody zomrel bezprostredne vodič Q.Á. N. O. O. N. K., R. X.X.XXXX, J.orý mal v čase usmrtenia 17 rokov. Vozidlo, ktorého prevádzkou došlo k dopravnej nehode, bolo v rozhodnom čase povinne zmluvne poistené u žalovaného. C. W. N. A. J. U. T. I. C. V. N., V. J. N.P. C. Ž., Č.: V.-XXX/X-V.-U.-XXXX, R. T. I. S. R. N. T., J. U.. B. S. K. I. R. O. C. U. B. V. N., V. J. N. C. Ž., Č.C.: V.-XXX/X-V.-U.-XXXX (Č..Q.. X), úmrtného listu (č.l. 10), verejne dostupného registra Slovenskej kancelárie poisťovateľov (č.l. 11). Uvedené má súd za nesporné,

28. V prejednávanej veci ide o zásah do osobnostných práv žalobcov v dôsledku správy o smrteľnej dopravnej nehode blízkej osoby. Súdna prax priznala v týchto prípadoch pozostalým právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo forme peňažného zadost'učinenia. Právnym základom tejto náhrady je zodpovednosť osoby, ktorá priamo zasiahla do práva na ochranu osobnosti, t. j. vodiča. Posúdenie zodpovednosti vodiča sa riadi ustanovením § 420 OZ. t. j. princípmi subjektívnej zodpovednosti. Ak dôjde k zásahu prevádzkou motorového vozidla, Občiansky zákonník v ustanovení § 427 vymedzuje predpoklady náhrady škody a zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla ako osobitný prípad objektívnej zodpovednosti. Ak sa pri určení zodpovednej osoby za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, analogicky použije ustanovenie § 420 ods. 2 OZ, potom neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogické použitie § 427 a nasl. OZ pri určení zodpovednej osoby za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Je potrebné vychádzať z toho, že za nemajetkovú ujmu spôsobenú fyzickej osobe prevádzkou motorového vozidla nutne zodpovedá aj prevádzateľ. Nemá podstatný význam, či prevádzateľ vozidla bol či

nebol vlastným priamym fyzickým pôvodcom zásahu (pôvodcom mechanizmu, ktorým bol zásah proti osobnostnej sfére spôsobený fyzickej osobe) (Ro NS ČR z 29. 4. 2004, sp. zn. 30 Cdo 814/2003). Platná právna úprava neustanovuje rozsah (výšku) peňažného zadosťučinenia. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd. Výška peňažného zadosťučinenia musí byť primeraná, avšak je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri svojom rozhodovaní musí vychádzať z dvoch kritérií. Prvým je závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch. Druhým kritériom sú okolnosti, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Súd musí v každom jednotlivom prípade vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu a v tomto rámci sa opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská vzťahujúce sa k zistenej miere zásahu do osobnostných práv postihnutej osoby. Len tak možno docieľiť satisfakčnú funkciu priznanej náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Podľa ustanovenia § 13 ods. 3 OZ je povinnosťou súdu určiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nielen s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, ale súčasne musí zväžiť okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Toto posledné kritérium je určené všeobecne, aby súdu umožnilo prihliadať na najrôznejšie momenty, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby a ktoré aj prípadne takéto neoprávnený zásah ovplyvnili, resp. eventuálne aj podnietili. Úvaha súdu o výške odškodnenia musí abstrahovať od stavu vôle a vedomia pôvodcu neoprávneného zásahu do osobnosti poškodenej fyzickej osoby, pretože nemajetková ujma vznikne na dôstojnosti či vážnosti postihnutého vždy objektívne nepriaznivo bez ohľadu na to, či pôvodcom neoprávneného zásahu bola spôsobená nezavinene či zavinene. Súd je vždy viazaný návrhom žalobcu a nesmie prisúdiť vyššiu náhradu, než je suma uvedená v žalobe (sudca nesmie ísť nad žalobný návrh - non plus ultra). Požadovaná výška peňažného zadosťučinenia potom tvorí maximálnu čiastku, ktorú súd môže priznať (Ro NS SR, sp. zn. 5 Cdo 4/1999).

29. Pred vyhodnotením dôvodnosti žalobného nároku sa súd prioritne zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným v podaní zo dňa 14.8.2018. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby v konaní prednostne posúdil vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takéto postupy vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 OZ Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Pokiaľ ide o otázku premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, súdna prax zastáva názor, že ide o právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe (Ro NS SR, sp. zn. 2 Cdo 278/2007). Pri úvahu o premlčateľnosti tohto práva súdna prax vychádza z názoru, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch má charakter práva majetkovej povahy. Ide síce o iný nárok, ako je náhrada škody, avšak ani odlišnosť takéhoto nároku od náhrady škody, s ktorým zákon nepochybne spája jej nevymáhateľnosť pre prípad uplatnenia námietky premlčania, nerobí predmetný nárok nemajetkovým a nemôže ho teda zakladať nepremlčateľným. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Prípustnosť námietky premlčania proti takému nároku umožňuje prihliadať na obmedzené možnosti vymožitelnosti práva a ochranu proti nemu. Je to obsah nároku, nie predmet jeho ochrany, čo je pre povahu nároku určujúce (pozri Rc 4/2008, Na ÚS ČR zo 4. 5. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 16/04 a Ro NS ČR z 12. 11. 2008, sp. zn. 31 Cdo 3161/2008). Vo

vzťahu k argumentácii žalovaného, že v posudzovanej veci je nutné posudzovať premlčanie žalobcami uplatneného nároku v zmysle § 106 ods. 1 OZ, t.j. v dvojročnej premlčacej dobe, súd konštatuje, že rozsiahlej judikatúry v obdobných veciach vyplýva a bolo ustálené, že uvedené prípady nárokov vyplývajúcich z nemajetkovej ujmy pozostalých sa vzťahuje všeobecná trojročná premlčacia doba. Uvedené vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009: „Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.“ Žalovaným tvrdené a vo vyjadrení k žalobe citované rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp.zn. 8Co/106/2018 tak predstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. K zhodnému záveru o 3-ročnej premlčacej dobe dospel Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp.zn. 2 Cdo 194/2011, v ktorom konštatoval, že „právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo.“

30. V ďalšom sa súd zaoberal námietkou nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného v konaní. V tomto prípade žalobcovia odvodzujú pasívnu legitímáciu žalovaného z ustanovenia § 15 ods. 1 o PZP, t.j. zo zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Podľa názoru žalobcov je žalovaný nositeľom hmotnoprávnej povinnosti práve titulom poistenia vozidla, ktorého prevádzkou došlo k dopravnej nehode a pri ktorej zomrel syn a súrodenec žalobcov. Zároveň súd poznamenáva, že v danom prípade si žalobcovia nemôže tento nárok titulom satisfakčnej žaloby uplatniť u osoby, ktorá smrť ich blízkeho spôsobila, nakoľko vodič motorového vozidla zomrel rovnako pri dopravnej nehode. V danom prípade je nutné poukázať na to, že i keď žalobcovia žiadajú zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá im vznikla práve úmrtím ich blízkej osoby, je potrebné prednostne ustáliť, aký nárok je predmetom sporu. Z uvedeného následne vyplnenie, aké ustanovenie zákona je nutné aplikovať na správnu dĺžku premlčacej doby. V tomto smere súd konštatuje, že charakter nároku tvoriaceho predmet sporu je odvodený z tvrdenia žalobcov, že nemajetková ujma je krytá poistením podľa § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z., teda nemajetkovú ujmu tvoriacu predmet tohto sporu je potrebné považovať za škodu. Na základe uvedeného je zjavné, že ide o priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby v zmysle § 15 ods. 1 zákona o PZP. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného, a to vo výške (v tom rozsahu), v akom za škodu zodpovedá poistený, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťovateľa je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Vo vzťahu k záveru súdu, že žalovaný - poisťovňa, je v konaní pasívne vecne legitimovaným subjektom, som vychádzal z rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, a to predovšetkým z rozhodnutia NS SR vo veci sp.zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017 ako aj z Nálezu ÚS SR II. ÚS 695/2017-45, ktoré sa venovali práve problematike tohto, či je poisťovňa v takýchto prípadoch uplatnených nárokoch nemajetkovej ujmy pozostalých pasívne legitimovaným subjektom. V rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 Ústavný súd SR uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavné konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej újnej regulácie. Uvedené rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku zo dňa 31. júla 2017, sp. zn. 6 MCdo 1/2016 označil za „obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Dôvodil, že na základe vyššie uvedeného je zřejmé, že závery súdu prvej inštancie o pasívnej vecnej legitímácii žalovanej zodpovedajú záverom rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaného po uvedenom rozhodnutí. Na základe vyššie uvedených skutočností a faktu, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017, bol následne publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Uvedená skutočnosť signalizuje, že právny názor v ňom vyjadrený na otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla prešiel na úrovni najvyššieho

súdu kvalifikovaným diskurzom a predstavuje judikatórny smer, ktorý síce nie je formálne záväzný, ale nie je ani bez normatívneho významu pre ďalšie vývoj rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu. Na túto skutočnosť poukázal aj Ústavný súd SR v Náleze sp.zn. II. ÚS 695/2017-45. Na základe týchto skutočností súd konštatuje, že pasívna legitímácia žalovaného je daná.

31. Po posúdení, že žalovaný je pasívne legitimovaným subjektom a že nárok uplatnený v žalobe nie je premlčaný, súd preskúmal samotný nárok a jeho dôvodnosť. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním poisťovca žalovaného (Q. N., J. W. N. A. R. U.) bolo zasiahnuté nielen do práva na život syna žalobkyne v rade 1/ a súrodenca žalobcov v rade 2/ a 3/, ale tiež do ich práva na súkromie a rodinný život. Zásah do práv žalobcov nastal momentom I. N. K. XX.X.XXXX); R.ásledky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobcov stále pretrvávajú. Žalobcovia mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 22.7.2011. Od tohto dňa začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 22.7.2014. Žalobcovia žalobu podali na súde dňa 17.7.2014, t.j. v rámci premlčacej doby.

32. Strata blízkej osoby je nenapraviteľná, nereparovateľná. Tým je splnená požiadavka § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda právo žalobcov rade na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorej je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity osobnosti aj po smrti je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných ako sú manžel a deti a ak ich niet, o rodičov. Súd preto považuje za nesporný samotný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. Je zrejmé a zo samotného výsluchu strán sporu jednoznačne vyplynulo, že smrť Pavla Majerčika zasiahol do osobnostnej sféry žalobcov. Súd sa však nestotožnil s tvrdením, že u každého zo žalobcov došlo k totožnému zásahu. Zo samotnej podstaty straty blízkej osoby vyplýva aj skutočnosť, v akom vzťahu bol zomrelý k jednotlivým žalobcom, aké rodinné či iné osobné väzby medzi zosnulou osobou a jeho príbuznými boli, t.j. akú kvalitu a emocionálnu hĺbku vzťah medzi osobami dosahoval. Rovnako súd pri vyhodnocovaní osobitného nároku, t.j. nemajetkovej ujmy pozostalých uplatnenej vo finančnom vyjadrení, vychádzal z osobitosti vzťahov ako aj potenciality ich vývoja. Súd má za to, že nemožno kvantifikovať ani matematicky vyjadriť hodnotu medziľudských vzťahov a tiež hodnotu samotného ľudského života, no je nutné posudzovať jednotlivé vzťahy z hľadiska ich osobitosti.

33. Podľa názoru súdu najsilnejšiu väzbu možno v prejednávanej veci je možné konštatovať medzi žalobkyňou v rade 1/ a zosnulým, nakoľko ide o vzťah rodiča - matky a jej dieťaťa, a to v čase smrti ešte neplnoletého. Vzťah rodič a dieťa požíva osobitnú ochranu v spoločnosti, je osobitne chránený a upravený aj v zákone o rodine a z jeho osobitného charakteru preto vyplýva aj určitá väčšia emocionálna prepojenosť vo vzťahu rodič a dieťa. V tomto smere je nesporné, že žiaden rodič by nemal zažiť taký traumatický zážitok, akým je smrť jeho dieťaťa. S ohľadom na okolnosti prípadu išlo o smrť 17-ročného chlapca odkázaného nielen výživou na rodičov, ale išlo ešte stále o maloleté dieťa, ktorému rodič poskytuje domov, zázemie a podmienky pre jeho duševný, spoločenský a osobnostný vývoj. Pre tento osobitný charakter vzťahu súd považuje z hľadiska nároku na nemajetkovú ujmu pozostalej matky, jej nárok ako taký za nadradený nároku žalobcov v rade 2/ a 3/, t.j. vzťahu súrodeneckému. Súdu neprináleží ničím znižovať či znevažovať kvalitu súrodeneckých vzťahov, no je nesporné, že vzťah rodič (matka) a dieťa sú výnimočné, osobité, a preto aj smrť dieťaťa pre rodiča logický predstavuje v bežnej, fungujúcej rodine, výraznejšiu traumou pre rodiča - matku. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalobcovia v rade 1/ až 3/ so zosnulým Pavlom Majerčíkom tvorili bežnú, fungujúcu rodinu, kde vzťahy medzi rodičom a deťmi boli harmonické, zabezpečujúce fungovanie rodinného prostredia. Z výsluchu žalobkyne v rade 1/, t.j. matky, mal súd za preukázané, že matka v čase výsluchu (takmer 10 rokov po tragickej udalosti) nie je schopná o smrti svojho syna hovoriť bez výrazného emocionálneho zafarbenia. Každý milujúci rodič znáša smrť dieťaťa s vypätím psychických a fyzických síl, of to musí byť táto traumatizujúca skúsenosť náročnejšia, keď dieťa zomrie náhle pri tragickej nehode. Z vyjadrenia matky je zrejmé, že po oznámení smrti syna, si túto skutočnosť nechcela pripustiť, v nemocnici skolabovala. Následne brala lieky na upokojenie, vypadali jej vlasy. V tomto bode súd považuje tvrdenie žalovaného, že tieto skutočnosti neboli v konaní preukázané, nakoľko žalobkyňa v rade 1/ nepredložila lekárske správy ani nedeclarovala návštevu psychiatra, či iný potrebný lekársky úkon, za nedôvodné. Emocionálne prežívanie každého človeka sa líši. Na účely preukázania

emocionálnej traumy, súd nepovažuje preukázanie psychiatrickej či diagnózy za nevyhnutné. Šok, traumou či stres, prežíva človek v závislosti od charakteru osobnosti. Súdu je v prípade žalobkyne v rade 1/ ako matky, už zo samotného výsluchu zrejme, že smrť jej syna je pre ňu traumou doživotnou, s ktorou sa môže naučiť žiť, no nedá sa prekonať. Smrť tak blízkej osoby ako je vlastné dieťa, predstavuje bez ďalšieho, taký neodškriepiteľný zásah do osobnostnej sféry človeka, že je nutné iba konštatovať, že jeho následky sú trvalé. Žalobkyňa v rade 1/ svoj žalobný nárok nepostavila na tom, že smrť jej syna mala za následok vznik psychiatrickej či inej diagnózy. Žalobný nárok odôvodnila tým, že tragická smrť jej syna spôsobila výraznú emocionálnu bolesť, ktorá predstavuje zásah do jej osobnostnej sféry. Z uvedených dôvodov súd nepovažoval za potrebné preukázať existenciu lekárskej diagnózy, ktorá by vznikla ako následok traumatického zážitku. Zároveň túto skutočnosť súd zohľadnil aj pri priznaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobkyňa v rade 1/ požadovala priznanie sumy 30.000,- Eur, súd však s ohľadom na zásah do jej osobnostnej sféry spôsobenej smrťou syna, priznal sumu 20.000,- Eur. Súdom určená suma je výsledkom dôslednej úvahy súdu, kde súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil viaceré skutočnosti, a to predovšetkým to, že žalobkyňa v rade 1/ dokázala odpustiť rodine Lukáša Páleníka, ktorý zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej zomrel jej syn. Z jej vyjadrenia je zrejme, že s jeho rodinou je v kontakte a v dôsledku snahy jeho otca, dokázala prijať ospravedlnenie sa od rodiny vinníka. Tento moment, t.j. ospravedlnenie sa zo strany rodiny vinníka a následné odpustenie žalobkyňou v rade 1/ je silným momentom morálnej satisfakcie. S ohľadom na súhrn vyššie uvedených skutočností súd ako primeranú výšku nemajetkovej ujmy považoval sumu 20.000,- Eur.

34. Z výsluchu žalobcov v rade 2/ a 3/, t.j. súrodencov zosnulého, mal súd za preukázané, že išlo o súdržnú rodinu, kde vzťahy medzi súrodencami boli harmonické a primerané veku. Žalobkyňa v rade 2/ (v časti smrti brata mala 19 rokov) uviedla, že jej brat stále chýba, mali dôverný vzťah, zveroval sa jej aj so súkromnými záležitosťami ako je vzťah s priateľkou. Sumu uplatnenú v konaní považovala za primeranú. Z výsluchu žalobcu v rade 3/ - brata zosnulého, ktorý mal v čase smrti N. K. XX W.v vyplynulo, že mali dobrý súrodenecký vzťah. Zosnulý brat ho učil hrať futbal, thajský box. Na jeho pamiatku si nechal vytetovať jeho meno na ruku.

35. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že nemožno konštatovať rovnakú mieru zásahu do osobnostných práv všetkých žalobcov, nakoľko je zrejme, že smrť dieťaťa je pre rodiča jedným z najtraumatizujúcejších zásahov do jeho osobnostných práv, a to predovšetkým v jeho emocionálnej sfére, ale aj bežnom živote. Rodič, v danom prípade matka, zdieľa život dieťaťa od jeho počatia po celý život. Puto medzi dieťaťom a rodičom je v každom životnom období natoľko zásadné a špecifické, že aj v rámci zákonných vymedzení (napr. zákon o rodine) mu je venovaná mimoriadna pozornosť. Na druhej strane vzťah súrodenecký, i keď harmonický a blízky, má odlišné aspekty. Súd preto považoval priznanie nemajetkovej ujmy matke z ohľadu zásahu do jej osobnostných práv za väčšiu, ako v prípade žalobcov v rade 2/ a 3/, teda súrodencov zomretého. I keď nemožno merať váhu ľudského života a stratu súrodenca, je nutné objektívne konštatovať, že smrť blízkej osoby zasiahne do osobnostnej sféry človeka práve s ohľadom na osobitý vzťah medzi nimi, puto, ktoré si vzájomne vytvorili a kvalitu vzťahu, ktorý bol predčasne ukončený nečakanou smrťou. V dôsledku nečakanej smrti blízkej osoby prežívajú žalobcovia pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, stratili možnosť viesť s ňou súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu radosti s ním prežívaných - (protiprávnym) konaním Q. N. tak k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým k zásahu do ich osobnostných práv, a práva na súkromie a rodinný život; vzniknutá trauma je zo života žalobcov prakticky neodstrániteľná. Zásah do osobnostných práv u všetkých žalobcov je nezvratný, miera je však odlišná. Preto súd priznal žalobkyňi v rade 1/ - matke sumu 20.000,- Eur a žalobcom v rade 2/ a 3/ ako súrodencom polovicu z plnenia priznaného matke, t.j. sumu 10.000,- Eur. Súd navyše zdôrazňuje, že suma priznaná v tomto konaní titulom nároku - nemajetkovej ujmy pozostalých, nemá v žiadnom prípade ambíciu vyčíslit hodnotu ľudského života. Naopak, ide o snahu spravodlivo vyjadriť hodnotu nemajetkovej ujmy, ktorá preukázateľne vznikla a pretrváva u žalobcov v dôsledku smrti ich blízkej osoby.

36. Ohľadom samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd vychádzal z dostupnej judikatúry z osobitosti prejednávanej veci, vykonaného dokazovania predovšetkým výsluchom žalobcov, ale aj judikatúry v obdobných veciach, a to rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn.: 10Co/5/2018, rozsudku Krajského súdu v Košiciach vo veci sp.zn. 9Co/462/2016, a to v prípade rozhodnutia o nároku žalobcov v rade 2/ a 3/. V prípade určenia výšky nároku žalobkyne v rade 1/ a 2/ súd vychádzal z rozsudku Krajského súdu v Nitre sp.zn. 6Co/176/2016, rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci

sp.zn. 7Co/137/2018, rozsudku Krajského soudu v Trnave vo veci sp.zn. 9Co/56/2019. Vzhľadom na uvedené podľa názoru súdu výška sumy prichádzajúca do úvahy ako kompenzácia nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch nemôže byť neobmedzená. Vzhľadom na uvedenú judikatúru ako aj zohľadňujúc vzťahy v rodine.

37. V závere súd považuje za potrebné zdôrazniť sa, že išlo o súdržnú, harmonickú a fungujúcu rodinu. Súd tiež zohľadnil, že žalobcovia žili so svojim príbuzným v spoločnej domácnosti. Nikto z nich nemal ešte vlastnú rodinu, prípadne nežil v inej domácnosti. Je preto zrejmé, že rodinné väzby boli v čase tragického úmrtia N. K. blízke, a tak nárok ako taký je nesporný a zrejmý. Ani argumentácia žalovaného, že žalobca v rade 4/ zobral žalobu späť a zo strany matky boli súrodenci do konania iba vmanipulovaní, na tomto konštatovaní súdu nič nemení. Zo zhodných vyjadrení žalobcov vyplynulo, že k narušeniu rodinných vzťahov došlo až v poslednom roku - dvoch pred späťvzatím žaloby žalobcom v rade 4/, a to v závislosti od vplyvu novej partnerky žalobcu v rade 4/. Súd nepovažoval za potrebné samotného žalobcu v rade 4/ k týmto skutočnostiam vypočítať, nakoľko k zmene rodinných väzieb došlo až 8 rokov od smrti N. K., t.j. na charakter rodinných vzťahov a väzieb, ktoré existovali v čase smrti, a teda aj v čase zásahu do osobnostných práv, zmena postoja žalobcu v rade 4/, nemá vplyv. Je slobodnou vôľou žalobcu v rade 4/ a rovnako jeho procesným právom, vziať žalobu späť aj po 6 rokoch od začatia konania, čo však z pohľadu súdu nemá vplyv na nárok ostatných žalobcov.

39. Rovnako súd nepovažuje za nevyhnutné, aby žalobcovia odôvodnili účel použitia prípadnej nemajetkovej ujmy. Na túto otázku zo strany žalovaného žalobcovia odpovedali neurčito, t.j. že si chcú nejako uctiť pamiatku zosnulého. Nárok predstavujúci nemajetkovú ujmu pozostalých podľa názoru súdu nezahŕňa napríklad finančné nároky spojené so smrťou blízkej osoby v podobe materiálneho zabezpečenia. Ide o nárok zhmotňujúci a v peniazoch vyjadrujúci stratu blízkej osoby a jej následky v osobnostnej sfére človeka. S ohľadom na uvedené skutočnosti súd žalobkyni v rade 1/ priznal nemajetkovú ujmu v sume 20.000,- Eur a žalobcov v rade 2/ a 3/ nemajetkovú ujmu v sume 10.000,- Eur. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

40. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

41. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protiv strane.

42. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

43. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

44. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol na základe ustanovenia § 255 až 257 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP. Súd v tomto spore považoval za úspešnú stranu žalobcov v rade 1/ až 3/, nakoľko základ nároku bol dôvodný. Samotná výška nároku závisela od úvahy súdu, a tak s ohľadom na absenciu právnej úpravy (na rozdiel od úpravy v Občianskom súdnom poriadku, § 142 ods. 3 OSP, pozn. súdu), ktorá by upravovala situácie, kedy rozhodnutie závisí od úvahy súdu, súd považoval za spravodlivé priznať žalobcom v rade 1/ až 3/ proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, avšak zo súdom priznaného plnenia. K rovnakému záveru dospel aj Krajský súd v Trnave v rozsudku sp.zn. 9Co/56/2019, v ktorom konštatoval, že: „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu (znaleckej činnosti). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.).67. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov, aby svoju ujmu podceňovali len preto,

aby potom nemuseli hradíť trovy konania, pričom pri rozhodovaní o náhrade trov v takýchto prípadoch treba rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (porov. nález ÚS ČR sp.zn. III. ÚS 170/99). Za základ sa pritom považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Riešenie spočíva v tom, že žalobcovia majú právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej) a priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Typickým príkladom je žaloba o ochranu osobnosti s nárokom na peňažné zadosťučinenie. Žalobcov bolo preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných, pretože mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku avýška plnenia, vyplývajúca z tohto procesného úspechu, závisela od úvahy súdu.“

45. O trovách konania vo vzťahu k žalobcovi v rade 4/, kde súd konanie o jeho žalobe zastavil, rozhodol v zmysle § 257 CSP, t.j. s ohľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa. Zo samotného charakteru sporu a jeho podstaty vyplýva dôvodnosť nároku. Žalobca v rade 4/ zomrel po 6 rokoch od začatia konania žalobu späť, nakoľko ju už nepovažoval za správnu a potrebnú. Súd však nepovažoval za spravodlivé rozhodnúť o trovách v zmysle zavinenia späťvzatia žaloby žalobcom v rade 4/, t.j. uložiť mu povinnosť nahradíť trovy konania. S ohľadom na charakter sporu, nároky titulom nemajetkovej ujmy pozostalých, súd žalovanému voči žalobcovi v rade 4/ nárok na náhradu trov konania nepriznal. Ustanovenie § 257 CSP má na zreteli osobitné prípady, kedy súd neprizná žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania, a to najmä v prípadoch so sociálnym aspektom, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Žilina.

Podľa ustanovenia § 125 ods. 1 CSP odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Podľa ustanovenia § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa ustanovenia § 125 ods. 3 CSP odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Podľa ustanovenia § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.